

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального
мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика диригування і роботи з народно-інструментальним колективом

Освітня програма **Музичне мистецтво**

Спеціальність **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальні відомості
2. Анотація до курсу
3. Мета та завдання курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальні відомості	
Назва дисципліни	Методика диригування
Викладач	Пасічняк Л.М., Дутчак В.Г.
Контактний телефон викладача	0965194758; 0997452990
E-mail викладача	lpasichnyak@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, семінарські заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	–
Консультації	7
2. Анотація до курсу	
<p>Курс “Методика диригування” – складова професійно-практичної підготовки бакалаврів спеціальності “Музичне мистецтво”, спеціалізації “Народні інструменти”. Предметом вивчення навчальної дисципліни є проблеми теорії і практики викладання та навчання диригування. Міждисциплінарні зв’язки: “Диригентська практика”, “Оркестрове диригування”, “Хорове диригування”, “Історія зарубіжної музики”, “Історія української музики”, “Історія східно-європейської музики”, “Психологія мистецтва”, “Психологія”, “Аналіз музичних форм”, “Теорія музики”, “Інструментознавство”, “Хорознавство”.</p>	
3. Мета та завдання курсу.	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни “Методика диригування” є оволодіння науково-теоретичними основами методики викладання диригування як складової навчальної дисципліни музично-педагогічної освіти у вищій школі, підготовка диригентів до практичної педагогічної діяльності.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни “Методика диригування” є: дати глибокі знання з історії диригування та рівня диригентського виконавства на сучасному етапі; ознайомити майбутніх фахівців з науково-теоретичними основами диригування як виду мистецтва, його науковим апаратом; сприяти систематизації знань з психології педагогічної роботи, розвитку здібностей учнів, удосконаленню технічних навичок набутих в курсі практичного диригування; забезпечити методичну підготовку до викладання диригування у середніх та вищих навчальних закладах музично-педагогічної освіти; прищепити навички самостійної роботи з фаховою літературою, орієнтації в ній, а також закласти навички формування навчально-художнього репертуару з диригування.</p> <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:</p> <p>знати : історичний розвиток диригентського мистецтва; сучасний стан диригентського виконавства; науково-теоретичні основи викладання диригування; місце і роль окремих методик навчання диригуванню; вимоги до особистості диригента; дидактичні принципи побудови змісту диригентського навчання; методики здійснення педагогічного контролю у вищій школі; загальні принципи роботи з ансамблем, оркестром народних інструментів;</p> <p>вміти : використовувати знання з історії, теорії та методики диригування у практичній діяльності з ансамблем, оркестром народних інструментів; складати індивідуальний план з диригування для студента першого року навчання (згідно робочої програми); самостійно працювати над партитурою; організувати навчально-виховну роботу в класі диригування.</p>	

4. Результати навчання (компетентності)

- диригент повинен володіти високим рівнем загальної, професійної, виконавської культури, знати світову музичну та художню літературу, добре розуміється в гармонії, поліфонії, інструментовці;
- фахова музична компетентність диригента складається з таких компонентів: особистісний розвиток, професійна музична підготовка, сформованість загальної та музичної культури, здатність самостійно здійснювати професійну діяльність;
- диригент – не тільки професіонал у своїй справі, а й педагог, психолог, організатор, має сформовані знання і вміння музичного режисера та навіть актора;
- диригент володіє диригентсько-виконавськими вміннями (має досконалий диригентський апарат, що передбачає еластичні руки, вольовий рух, чіткість й ясність схеми, “музикальність” рук;) та навичками, способами і прийомами репетиційної роботи з ансамблем, оркестром;
- диригент професійно володіє методикою навчання диригування, навиками гри на фортепіано, інструментально-виконавською культурою гри на одному із оркестрових інструментів (скрипка, бандура, цимбали, гітара, баян, акордеон).

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу	90 год.
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год
семінарські заняття	10 год
самостійна робота	60 год.
Ознаки курсу	
Семестр 2-й	Спеціальність 025 Музичне мистецтво
	Курс (рік навчання) 4-й
	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
1. Мета і завдання курсу, зміст. Орієнтовний тематичний план 1. Об'єкт і предмет методики диригування. 2. Мета і завдання методики диригування. 3. Сучасні тенденції розвитку диригентської освіти в Україні.	лекція	7, 16, 18, 30, 55	1. Розкрити зміст основних визначень, а саме об'єкта і предмета методики диригування. 2. Окреслити головні завдання курсу, враховуючи його мету та зміст. 3. Які навчальні заклади, кафедри і відповідно спеціальності є основою для формування шляхів розвитку диригентської освіти в Україні? 2 год.		До заняття

<p>2. Історія розвитку диригентського мистецтва. Диригування як навчальна дисципліна</p> <p>1. Історичні етапи формування диригентського мистецтва. 2. Розвиток українського диригентського мистецтва. 3. Індивідуальні заняття та самостійна робота у класі диригування.</p>	лекція	3, 4, 5, 7, 18, 25, 26, 33, 41, 49, 57, 58	<p>1. Назвати історичні національні та регіональні традиції формування художньої естетики диригентського мистецтва. 2. Які особливості розвитку диригентського мистецтва в Україні? 3. У чому полягає специфіка організації індивідуальних занять з диригування? 4. Розкрити зміст самостійної роботи студента у класі диригування. 2 год.</p>		До заняття
<p>3. Диригентські школи та їх втілення у монографіях, присвячених різноманітним аспектам диригування</p> <p>1. Поняття «диригентська школа». 2. Передумови виникнення національної диригентської школи. 3. Львівська диригентська школа та її зачинатель М.Колесса.</p>	лекція	7, 11, 12, 16, 21, 25, 29, 31, 37, 61, 62	<p>1. Критичний огляд монографій, статей, авторефератів дисертацій, де порушується питання «диригентської школи». 2. Значення диригентсько-виконавської діяльності Миколи Лисенка у розвитку диригентського мистецтва і педагогіки та виникнення передумов до створення національної диригентсько-виконавської школи. 3. Окреслити основні принципи Львівської диригентської школи та визначальні домінанти диригентської педагогіки М.Колесси 2 год.</p>		До заняття
<p>4. Психологічні передумови музично-виконавської</p>	лекція	4, 11, 15, 18, 21, 25, 32, 39, 45, 60	<p>1. Що являється головним чинником психологічної взаємодії диригента?</p>		До заняття

<p>діяльності диригента</p> <p>1. Основні закономірності психології диригування. 2. Поняття психології у диригентській практиці. 3. Головна функція диригента оркестру народних інструментів.</p>			<p>2. Підготувати конспект опрацьованої літератури по даній темі. 3. Які психологічні особливості диригента у керуванні оркестровим колективом? 4. Охарактеризувати психологічний стан виконавців щодо художнього образу твору. 2 год.</p>		
<p>5. Формування виконавської майстерності диригента в навчальному процесі</p> <p>1. Формування художньо-виконавської майстерності диригента. 2. Фразування, стиль, характер, виконання хорового твору. 3. Форма, темп, агогіка. Інтерпретація твору.</p>	<p>лекція, семінарське заняття</p>	<p>1, 4, 9, 14, 30, 34, 39, 41, 44, 45, 55, 62</p>	<p>1. Що являється основою у розкритті художнього змісту твору? 2. Підготувати конспект опрацьованої літератури по даній темі. 3. Особливості стилю у розкритті змісту та характеру твору 2 год. лекція, 2 год. сем. заняття</p>		<p>До заняття</p>
<p>6. Еволюція використання художніх можливостей тембру на прикладі порівняння партитур старовинних і сучасних оркестрових творів</p> <p>1. Тембр – важливий засіб музичної виразності, драматургії твору. 2. Роль тембру у диригентській діяльності.</p>	<p>лекція</p>	<p>8, 9, 14, 36, 40, 43, 47, 59</p>	<p>1. Ілюстрація застосування композиторами-класиками та сучасними авторами тембральних можливостей оркестрових груп у відтворенні художнього змісту музичних творів на прикладі різноманітних партитур. 2. Розвиток тембрального слуху диригента: тембр як формотворчий, драматургічний та</p>		<p>До заняття</p>

			колористичний засіб; засіб артикулювання мелодичної структури 4 год.		
<p>7. Постановка диригентського апарата як процес</p> <p>1. Поняття про диригентський апарат.</p> <p>2. Складові частини диригентського апарату та їх функції.</p> <p>3. Значення правильної диригентської постави для розвитку техніки диригування</p>	лекція, семінарське заняття	30, 34, 35, 39, 45, 48	1. Охарактеризувати поняття про диригентський апарат. 2. Функції диригентської постави. 3. Проаналізувати значення диригентської постановки та самостійно опрацювати вправи для розвитку техніки диригування. 4. Висвітлити основні позиції у диригуванні. 2 год. лекції, 4 год. сем. заняття		До заняття
<p>8. Значення ансамблевого та оркестрового класу у процесі формування диригента</p> <p>1. Система оркестрово-ансамблевого навчання студентів в українській вищій школі.</p> <p>2. Зміст оркестрово-ансамблевої підготовки студентів вищих навчальних закладів.</p> <p>3. Основні завдання ансамблевого та оркестрового класів у вищій школі.</p>	лекція	3, 5, 6, 12, 15, 31, 37, 44, 53, 58	1. Оркестрово-ансамблеве навчання студентів як одна з основних складових фахової підготовки оркестрових диригентів. 2. Розкрити зміст оркестрово-ансамблевої підготовки студентів. 3. Виховні та дидактичні завдання ансамблевого та оркестрового класів. 2 год.		До заняття
<p>9. Робота над партитурою</p> <p>1. Етапи роботи педагога з студентом-диригентом над</p>	семінарське заняття	18, 21, 29, 42, 44, 50, 60	1. Ознайомлення з партитурою за фортепіано. Прочитання нотного тексту за допомогою внутрішнього слуху.		До заняття

<p>новим твором.</p> <p>2. Три періоди роботи диригента над партитурою.</p> <p>3. План технічного розбору партитури оркестру народних інструментів.</p>			<p>2. Самостійне вивчення диригентом партитури, вивчення музичного твору з ансамблем, оркестром, виконання музичного твору на концерті. 3. Розбір партій бандури, цимбалів, групи скрипок, духової групи, групи баянів, акордеонів, групи гітар; поєднати мелодію з гармонією. 2 год.</p>		
<p>10. Робота з ансамблем, оркестром</p> <p>1. Репетиція як основна форма організації роботи диригента з колективом.</p> <p>2. Основні етапи роботи над музичним твором.</p> <p>3. Концертний виступ.</p>	<p>семіна рське заняття</p>	<p>4, 15, 25, 31, 36, 37, 38, 43, 44, 46, 55, 60</p>	<p>1. Описати види репетиційної роботи (індивідуальна, групова, загальна); організацію репетиції, підготовку та її проведення, значення репетиційної роботи; основні методичні прийоми в роботі диригента з колективом.</p> <p>2. Окреслити основні етапи вивчення музичного твору з ансамблем, оркестром: формування музичного образу твору на початковому етапі розучування; формування виконавських умінь та навичок; доведення спільного виконання до рівня художньо-технічної досконалості.</p> <p>3. Назвати основні принципи складання концертної програми та складові концертного виступу: підготовка, проведення, аналіз 2год.</p>		<p>До заняття</p>

<p>11. Планування навчального процесу. Індивідуальний робочий план</p> <p>1. Напрями навчальної діяльності у класі диригування. 2. Репертуар як одна з важливих складових індивідуального робочого плану студента.</p>	лекція	1, 16, 18, 22, 27, 39, 41, 44, 55, 62	<p>1. Охарактеризувати напрями навчальної діяльності дисципліни «диригування»: постановка диригентського апарату, робота з партитурою, усний та письмовий аналіз творів, публічне виконання індивідуальної програми. 2. Які основні завдання включає педагог в індивідуальний робочий план студента ? 2 год.</p>		До заняття
---	--------	---------------------------------------	--	--	------------

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу:	50 балів студент отримує за відвідування занять, виконання навчальних завдань (усне опитування, конспектування окремих тем), а других 50 – за відповідь на екзамені (письмово – три питання), реферат.
Вимоги до письмової роботи	Кореляція поставлених завдань, теоретичної та практичної значимості й висновків (конспект, реферат)
Семінарські заняття	Усне опитування, обговорення відповідей студентів під час заняття (дискусія), практичні навички окремих елементів диригентської техніки як закріплення теоретичного матеріалу
Умови допуску до підсумкового контролю.	Виконання всіх навчальних завдань, у тому числі – самостійної роботи

7. Політика курсу. Звертається особлива увага на відвідування студентами занять (за це здобувач освіти отримує перших 50 балів), підготовку запропонованих завдань самостійної роботи, творчий підхід до вирішення проблемних ситуацій на лекції, вміння застосовувати теоретичні знання при накресленні (моделюванні) шляхів розв'язання таких ситуацій, активна участь у дискусіях, де передусім оцінюється вміння активізувати навчально-пізнавальну діяльність її учасників, зокрема шляхом постановки проблемних запитань до студентів.

8. Рекомендована література

1. Анисимов А. Дирижер-хормейстер / А.Анисимов. – Л., 1976.
2. Багриновский М. Дирижерская техника рук / М.Багриновский. – М., 1947.
3. Барсова И.А. Книга об оркестре / И.А.Барсова. – М., 1969, 1978, 1981.
4. Берлиоз Г. Дирижер оркестра / Г.Берлиоз // Большой трактат о современной инструментровке и оркестровке. – М., 1972.

5. Благодатов Г.И. История симфонического оркестра / Г.И.Благодатов. – Л., 1969.
6. Блок В. Оркестр русских народных инструментов / В.Блок. – М., 1986.
7. Бурбан М. Українські хори і диригенти / М.Бурбан. – Дрогобич: Посвіт, 2006. – 640 с.
8. Вагнер Р. О дирижировании / Р.Вагнер. – СПб., 1900.
9. Вальтер Б. О музыке и музицировании / Б.Вальтер. – М.: Госмузиздат, 1962.
10. Вейнгартнер Ф. Исполнение классических симфоний: Советы дирижерам / Ф. Вейнгартнер. – М., 1965. – Т.1. Бетховен.
11. Вуд Генри. О дирижировании / Генри Вуд. – М.: Музгиз, 1958.
12. Гинзбург Лео. Избранное. Дирижеры и оркестры. Вопросы теории и практики дирижирования / Лео Гинзбург. – М., 1982.
13. Григорьев Л.Г., Платек Я.М. Современные дирижеры (справочник) / Л.Г. Григорьев, Я.М. Платек. – М., 1969.
14. Густав Малер: Письма. Воспоминания. – М., 1968.
15. Гуцал В. Грає оркестр українських народних інструментів: метод. поради керівникам самодіяльних колективів / В.Гуцал. – К.: Мистецтво, 1978. – 164 с.
16. Дирижерское исполнительство. Практика, теория, эстетика / Ред.-сост. Л.Гинзбург. – М., 1975.
17. Дмитриевский Г. Хороведение и управление хором / Г. Дмитриевский. – М.: Музгиз, 1957.
18. Доронюк В.Д. Курс техніки диригування / В.Д.Доронюк. – Івано-Франківськ: Івано-Франківська обласна друкарня, 2004. – 292 с.
19. Егоров А. Теория и практика работы с хором / А.Егоров. – М.: Музгиз, 1951.
20. Завадинский Д. Выбор схем тактирования / Д.Завадинский. – К.: Музична Україна, 1980.
21. Иванов-Радкевич А. О воспитании дирижера / А.Иванов-Радкевич. – М.: Музыка, 1973. – 80 с.
22. Иванов-Радкевич А. Пособие для начинающих дирижеров / А.Иванов-Радкевич. – М., 1977.
23. Иванов-Радкевич А. Хрестоматия для начинающего дирижера / А.Иванов-Радкевич. – М.: Музыка, 1961. – Вып. 1.
24. Иванов-Радкевич А. Хрестоматия для начинающего дирижера / А.Иванов-Радкевич. – М.: Музыка, 1964. – Вып. 2.
25. Искусство Артуро Тосканини. Воспоминания, биографические материалы / Сост. Тарасов Л.М. – Л., 1974.
26. Історія диригування (оркестрове виконавство): методичні матеріали з курсу / уклад. Ю.І.Лошков. – Х.: ХДАК, 2002. – 34 с.
27. Казачков С. Дирижерский аппарат и его постановка / С.Казачков. – М.: Музыка, 1967.
28. Кан Э. Элементы дирижирования / Э. Кан. – Л., 1980.
29. Канерштейн М. Вопросы дирижирования / М.Канерштейн. – М.: Музыка, 1965, 1972.
30. Колесса М.Ф. Основы техники дирижирования / М.Ф. Колесса. – К.: Музична Україна, 1981. – 208 с.
31. Кондрашин К. О дирижерском искусстве / К. Кондрашин. – Л.-М.: Советский композитор, 1970.
32. Кофман Р. Виховання диригента: психологічні особливості / Р.Кофман. – К.: Музична Україна, 1986. – 40 с.
33. Лашенко А. Хоровая культура: аспекты изучения и развития / А.Лашенко. – К., 1989.
34. Малько Н. Основы техники дирижирования / Н.Малько. – М.-Л.: Музыка, 1965.
35. Маталаев Л.Н. Основы дирижерской техники / Л.Н.Маталаев. – М.: Сов. композитор, 1986. – 208 с.
36. Медушевский В.В. О закономерностях и средствах художественного воздействия

- музыки / В.В. Медушевский. – М., 1976.
37. Мильштейн Я. Исполнительские и педагогические принципы К.Н.Игумнова / Я. Мильштейн // Мастера советской пианистической школы. – М., 1961.
 38. Мохов Н. Исполнительский анализ партитуры для оркестра русских народных инструментов / Н.Мохов. – М.: Музыка, 1968.
 39. Мусин И. Техника дирижирования / И.Мусин. – Л., 1967.
 40. Мюнш Ш. Я – дирижер / Ш.Мюнш. – М.: Госмузиздат, 1960.
 41. Ольхов К. Вопросы теории дирижерской техники и обучение хоровых дирижеров / К.Ольхов. – Л.: Просвещение, 1979.
 42. Ольхов К. Теоретические основы дирижерской техники / К.Ольхов. – Л., 1984.
 43. Пазовский А.М. Записки дирижера / А.М.Пазовский. – 2-е изд. – М., 1968.
 44. Пасічняк Л.М. Робота диригента над музичним твором: Методичні рекомендації до дисципліни “Оркестрове диригування” для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки “Музичне мистецтво”. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2012. – 72 с.
 45. Пігров К. Керування хором / К.Пігров. – К.: Мистецтво, 1965.
 46. Поздняков А. Дирижер – аккомпаниатор / А. Поздняков. – Л.: Музыка, 1975.
 47. Поляков О. Язык дирижирования / О.Поляков. – К: Музична Україна, 1987. – 95 с.
 48. Птица К.Б. Очерки по технике дирижирования хором / К.Б. Птица. – М.-Л.: Музгиз, 1948.
 49. Раабен Л.Н. Дирижеры / Л.Н.Раабен // Ленинградский государственный орден Ленина академический театр оперы и балета имени С.М.Кирова. 1917 – 1967. – Л., 1967.
 50. Разумний І. Практичний посібник з диригування / І.Разумний. – К.: Держ. в-тво образотворчого м-тва і муз. л-ри УРСР, 1959. – 202 с.
 51. Ратнер С. Элементарные основы дирижерской техники / С.Ратнер. – М.: Музыка, 1961.
 52. Римский-Корсаков Н.А. Эпидемия дирижерства / Н.А. Римский-Корсаков // Полн. собр. соч. Литературные произведения и переписка. – Т. 2. – М., 1963.
 53. Рогаль-Левицкий Дм. Современный оркестр / Дм. Рогаль-Левицкий. – М., 1953. – Т.1, 2; М., 1956. – Т.3,4.
 54. Рождественский Г. Дирижерская аппликатура / Г.Рождественский. – Л., 1974.
 55. Серганюк Ю., Серганюк Л., Їжак В. Методика аналізу хорових творів / Ю. Серганюк, Л. Серганюк, В.Їжак. – Івано-Франківськ: Прикарпатський університет, 1992. – 112 с.
 56. Сивизьянов А. Проблема мышечной свободы дирижера хора / А. Сивизьянов. – М.: Музыка, 1983. – 55 с.
 57. Сідлецька Т.І. Культурно-історична еволюція українського оркестру народних інструментів: монографія / Т.І. Сідлецька. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 184 с.
 58. Соколов Ф. Андреев В.В. и его оркестр / Ф.Соколов. – М.: Музыка, 1962.
 59. Фуртвенглер Вильгельм. О дирижерском ремесле / В. Фуртвенглер // Исполнительское искусство зарубежных стран. – Вып. 2. – М., 1966.
 60. Хайкин Б.Э. Беседы о дирижерском ремесле / Б.Э. Хайкин. – М., 1984.
 61. Хайкин Б.Э. Дирижер о дирижерах / Б.Э. Хайкин // Наш Большой театр. – М., 1977. – С. 42-58.
 62. Чесноков П. Хор и управление им / П.Чесноков. – М., 1952.
 63. Чулаки М. Инструменты симфонического оркестра / М.Чулаки. – М., 1950, 1956, 1962, 1972.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика роботи з народно-інструментальним колективом
Викладач (-і)	Князєв Владислав Федорович
Контактний телефон викладача	050 980 43 42
Е-mail викладача	vlad.kniazev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Групові заняття, очна та заочна форми
Обсяг дисципліни	3 кредити, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	-
Консультації	Консультації проводяться згідно графіку
2. Анотація до курсу	
<p>Зміст дисципліни полягає в ознайомленні майбутніх фахівців з науково-теоретичними основами методики роботи із народно-інструментальним колективом; прищепленні навичок до самостійної роботи з фаховою літературою, орієнтації в ній; формуванню широкого художнього кругозору майбутнього керівника народно-інструментального колективу; виховуванні вміння самостійно мислити; навчити студентів виконанню практичних виконавсько-інтерпретаційних та педагогічних завдань. Виходячи із сучасного стану і розвитку мистецтва, а також, враховуючи навчальну програму, відпрацьовану у вищих навчальних закладах, що готують вчителів музики та музикантів-виконавців, слід вважати доцільним вирішення в рамках даного курсу перерахованих завдань.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу – підготовка фахівця до професійної роботи (виконавської, педагогічної, організаційної) із народно-інструментальним ансамблем – творчим колективом, що орієнтований на опанування народних музично-виконавських традицій та виконання зразків традиційної та сучасної музики в автентичному, обробленому та адаптованому вигляді.</p> <p>Цілі курсу – формування уяви про різновиди народно-інструментальних ансамблів та їх специфіку, володіння основними напрямками, формами та методами роботи із інструментальними колективами.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Вивчення дисципліни «Методика роботи із народно-інструментальним колективом» сприяє формуванню у студента таких фахових компетентностей:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Знати принципи підбору репертуару для фольклорного ансамблю; 2. Володіти теоретичними основами виконавства на народних інструментах, які охоплюють питання аналізу природи специфічних технічних прийомів, процесу планомірного розвитку окремих сторін музичних здібностей і музичного мислення в зв'язку з опануванням специфікою інструменту; 3. Володіти різноманітними методами опрацювання музичного матеріалу; 4. Знати основні етапи роботи над музичним твором; 5. Мати навички планування та проведення учбових занять із різноманітними виконавськими фольклорними колективами з врахуванням знань загальної та вікової психології; 6. Оперувати різноманітними методами репетиційної роботи з народно-інструментальним ансамблем; 7. Культивувати навички постійного слухового контролю під час ансамблевої гри, 	

аналізувати технічні труднощі та відбирати правильні виконавські засоби для їх подолання;					
8. Виховувати в учасників колективу художній музичний смак і художній кругозір;					
9. Вміти підготувати та виконати концертні номери із використанням елементів традиційного музикування, орієнтуючись на регіональну специфіку народної традиції;					
10. Забезпечувати вільний розвиток творчої індивідуальності виконавця;					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу – один семестр					
Вид заняття – групові			Загальна кількість годин – 90		
лекції			10		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			20		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
VII	025 «Музичне мистецтво»	IV	вибірковий		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Колективна виконавська творчість. Народно-оркестровий колектив, визначення та різновиди. Колектив та індивідуальність.	лекція	2, 6, 7, 10, 14, 22, 33, 38.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		1 тиждень
Тема 2. Формування виконавського складу ансамблю.	практичне	5, 7, 8, 17, 27, 38, 53.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	2 тиждень
Тема 3. Функції керівника та загальні обов'язки учасника ансамблю.	практичне	1, 3, 5, 7, 11, 14, 17, 20, 30.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	3 тиждень
Тема 4. Планування репетиційної роботи.	лекційне	2, 4, 6, 13, 18, 19, 44, 53, 55.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		4 тиждень
Тема 5. Формування концертного репертуару ансамблю. Етапи	практичне	3, 5, 7, 27, 38, 53, 55.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	5 тиждень

Тема 6. Етапи репетиційної роботи, підготовка нотного матеріалу.	практичне	6, 8-12, 18, 33, 39, 52, 53, 57.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	6 тиждень
Тема 7. Ознайомлення з твором у репетиційній роботі ансамблю.	лекційне	2, 4, 6, 7, 9, 19, 22, 27, 57.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		7 тиждень
Тема 8. Етап технічного опанування твором.	практичне	3, 5, 7, 27, 38, 53, 55.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	8 тиждень
Тема 9. Основні методи роботи із ансамблевим колективом.	практичне	28, 30, 32, 33, 38, 41, 52-55.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	9 тиждень
Тема 10. Синхронність як багаторівневий елемент ансамблевої техніки.	лекційне	8-12, 18, 33, 39, 52, 53, 57.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		10 тиждень
Тема 11. Динамічний ансамбль.	практичне	12, 15, 30, 32, 33, 38, 46, 47, 53, 57,	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	11 тиждень
Тема 12. Темповий ансамбль.	практичне	6, 8, 24, 28, 46, 47, 52-55.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	12 тиждень
Тема 13. Робота над ритмом у ансамблевому колективі.	лекційне	32, 33, 38, 46, 47, 53, 57,	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.		13 тиждень
Тема 14. Складання концертної програми.	практичне	27, 30, 32, 39, 41, 55, 57	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	14 тиждень
Тема 15. Концертна діяльність народно-інструментального колективу.	практичне	1, 3, 6, 8, 24, 28, 46, 47, 52-55.	2 год. групові, 4 год. сам. заняття.	5 балів	15 тиждень

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	<p>Максимальна кількість отриманих балів – 100, з яких 50 балів – це максимальний результат за екзамен, а інші 50 балів розподіляються за проміжне оцінювання (де 5 – максимальний бал) наступним чином:</p> <p>«відмінно» – відповідь із теоретичного матеріалу повна, логічно збудована, заснована на правильному тлумаченні понятійного апарату; грамотно використана професійна термінологія; теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із матеріалом сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані;</p> <p>«добре» – відповідь із теоретичного матеріалу недостатньо повна, але переконливо збудована і добре викладена, є окремі неточності в понятійному апараті; теоретичний зміст курсу засвоєний повністю, без прогалин, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом, в основному, сформовані, всі передбачені програмою завдання виконані;</p> <p>«задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково, але прогалини не мають суттєвого характеру, необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом, в основному, сформовані, більшість передбачених програмою завдань виконані;</p> <p>«незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані завдання містять грубі помилки.</p>
Вимоги до письмової роботи	У письмовій контрольній роботі розглядаються питання, опрацьовані на лекціях та самостійно. Їх проведення дозволяє оцінити якість засвоєння студентами теоретичного матеріалу. Контрольна робота виконується у формі письмових теоретичних питань. Оцінюється від 1 до 10 балів.
Семінарські заняття	немає
Умови допуску до підсумкового контролю	Опрацювання матеріалу курсу. Усні відповіді на практичних заняттях.
7. Політика курсу	
<p>Політика курсу спрямована на те, щоб забезпечити студентам відповідні знання, уміння та навички, які дозволять їм якісно та фахово проводити музично-творчу діяльність. Особлива увага звертається на розвиток професійних якостей, самовдосконалення, розвитку аналітичного мислення та організаторських здібностей.</p> <p>У взаємовідносинах «викладач–студент» провідними є загальні морально-етичні принципи та правила поведінки, відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Благой Д. Искусство камерного ансамбля и музыкально педагогический процесс. Камерный ансамбль. Педагогика и исполнительство. Москва, 1979. С. 55 – 70. 2. Варыпаева Р. М. Формы и методы работы из самодеятельным ансамблем (оркестром) русских народных инструментов. Москва, 1989. 141 с. 3. Т. Вороніна Про камерне музикування та становлення виконавця. <i>Актуальні питання камерного-інструментального виконавства</i>. Київ, 1986. С. 98–109. 4. Гирш А. В. Групповые репетиции как важная форма работы с оркестром русских народных инструментов. <i>Обученике дирижированию в вузе культуры</i>. СПб. : ГАК, 	

1996. 110 с.

5. Глейхман Р. Д. Организация работы начинающего самодеятельного оркестра русских народных инструментов. Москва, 1976. 54 с.
6. Готлиб А. Основы ансамблевой техники. Москва, 1971. 94 с.
7. Р. Гертович «Оркестр в детской музыкальной школе: вопросы организации и руководства». *Вопросы музыкальной педагогики*. Москва, 1986. Вып. 7. С. 152 – 160.
8. Давидян Р. Р. Из опыта работы в квартетном классе. *Камерный ансамбль. Педагогика и исполнительство*. Москва, 1979. С. 136 – 160.
9. Давидян Р. Р. Квартетное искусство: *Проблемы исполнительства – теоретические основы, практический опыт*. Москва, 1994. – 270 с.
10. Зеленин В. Н. Работа в классе ансамбля. Минск, 1979. 88 с.
11. Зыбцев А. Из опыта работы педагога класса камерного ансамбля. *Камерный ансамбль. Педагогика и исполнительство*. Москва, 1979. С. 89– 99.
12. Іваницький А. І. Українська народна музична творчість. Київ, 1990. – 336 с.
13. Ільченко О. О. Художні основи аматорського народного- оркестрового виконавства : автореф. дис.... док. Мистецтвознавства. Київ, 1996. 60 с.
14. Ільченко О. О. Народне оркестрове виконавство: аматорство і проблеми художності: монографія. Київ, 1994. 244 с.
15. Кан Э. Элементы дирижирования. Ленинград, 1980. 216 с.
16. Канерштейн М. Вопросы дирижирования. Москва, 1972. 255 с.
17. Каргин А. С. Воспитательная работа в самодеятельном художественном Коллективе. Москва, 1984. 224 с.
18. Каргин А. С. Работа с самодеятельным оркестром русских народных Инструментов. Москва, 1982. 159 с.
19. Кузнецов В. Г. Работа с самодеятельными эстрадными оркестрами и Ансамблями. Москва, 1986. 148 с.
20. Кушнер Г. И. О работе с оркестром в первый год обучения. Советы руководителям самодеятельных оркестров народных инструментов. Москва, 1966. 80 с.
21. Лагутин Ю. А. Техника дирижирования и дирижерская практика. Москва, 1990. 64 с.
22. Макаренко А. С. Основные вопросы организации детского коллектива. *Воспитание в советской школе*. Москва, 1966. С. 58 – 110.
23. Мусин И. А. О воспитании дирижера. Ленинград, 1987. 247 с.
24. Мильман М. В. Мысли о камерно-ансамблевой педагогике и Исполнительстве. *Камерный ансамбль: Педагогика и исполнительство*. Москва,

1979. С. 64 – 76.

25. Мюнш Ш. Я – дирижер. Москва, 1982. 63 с.
26. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры. Москва, 1988. 239 с.
27. Нежинский О. Детский духовой оркестр. Москва, 1989. 128 с.
28. Немыкина И. Н., Гришкова О. Ю. Особенности межличностного взаимодействия музыкантов в камерном ансамбле. Современные проблемы науки и образования. 2013. № 6; [Электронный ресурс]. – режим доступа: <http://www.science-education.ru/113-11317>
29. Новійчук В. І. Народно-професіональні зв'язки та тенденції розвитку фольклорних форм творчості: Навчальний посібник. Київ, 1996. С. 314 – 331.
30. Осеннева М. С. Методика работы с детским вокально-хоровым Коллективом. Москва, 1999. 224 с.
31. Пазовский А. М. Записки дирижера. Москва, 1968. 558 с.
32. Паньків Л. П. Теорія та методика підготовки майбутнього вчителя до керівництва учнівськими музичними колективами: дис... канд. пед. наук. Київ, 2005. 221 с.
33. Паньків Л. І. Особливості підготовки майбутнього вчителя до керівництва музичними колективами школярів. *Збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Київ, 2003. Вип. 52. С.101–105.
34. Пасічняк Л. Народно-інструментальний ансамбль в Україні ХХ століття (спроба типологічної класифікації). *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. Вип. V. Івано-Франківськ, 2003. С. 108–116.
35. Пасічняк Л. Троїста музика в народно-інструментальному мистецтві України ХХ століття. *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. Вип. IV. Івано-Франківськ, 2002. С. 133–144.
36. Пасічняк Л. Академічне, народно - інструментальне, ансамблеве мистецтво України ХХ ст.: історико-виконавський аспект: автореф. дис. ... канд. мистецтв., Львів, 2007. 24 с.
37. Пляченко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя музики в оркестровому класі за вимогами кредитно-модульної . *Педагогіка вищої та середньої школи*. Кривий Ріг, 2007. Вип. 18. Ч.1. С. 24 – 35.
38. Пляченко Т. М. Методика роботи з музично - інструментальними колективами. *навч. програма з спецкурсу для студ. мистецького фак. пед. ун-ту*. Кіровоград, 2008. 28 с.
39. Пляченко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з

- учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями : монографія. Кіровоград, 2010. 428 с.
40. Пляченко Т. Музично-інструментальний колектив як соціально-педагогічний феномен. *Молодь і ринок*. Дрогобич, 2010. № 4 (63) – С. 105-110.
41. Пляченко Т. М. Підготовка майбутнього вчителя музики до формування репертуару учнівських музично-інструментальних колективів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія: Педагогічні науки. Луганськ, 2010. № 7. С. 95 – 100.
42. Польська І. І. Оркестрове (колективне) виконавство як модель Макроансамблю. *Наукові записки Тернопільського державного пед. Університету*. Тернопіль, 2001. №1 (6). С. 48 – 51.
43. Польська І. І. Камерний ансамбль: теоретико культурологічні аспекти : автореф. дис. ... доктора мистецтв. Київ, 2003. 22 с.
44. Попонов В. Б. Самодеятельный оркестр народных инструментов. Москва, 1960. – 139 с.
45. Речменский Н. С. Массовые народные музыкальные инструменты. Москва, 1963. 107 с.
46. Ризоль Н. Очерки о работе в ансамбле баянистов. Москва, 1986. 222 с.
47. М. Різоль Ансамбль, як засіб формування музичного мислення музиканта. *Камерний ансамбль: Педагогика та виконавство*. Київ, 1979. С. 64 – 76.
48. Рогаль-Левицкий Д. Современный оркестр. Москва, 1953. 448 с.
49. Румшевич Д. А. Симфонический оркестр в ДМШ. Ленинград.1973. 40 с.
50. Сондецкис С. Из опыта работы со школьным оркестром. *Музыкальное воспитание в СССР* Москва, 1985. Вып. 2. С. 130–178.
51. Сухомлинский В.А. Сердце отдаю детям. Рождение гражданина. Кишинев, 1979. 624 с.
52. Тақун Ф. И. Основные принципы репетиционного процесса в духовом оркестре. *Лекция по курсу: методика работы с духовым оркестром*. Москва, 1996. 19 с.
53. Терлецький М. М. Методика роботи з духовим оркестром. Рівне: 2000. 155 с.
54. Тихонов Б. Д. Основы методики музыкальных занятий в самодеятельном оркестре русских народных инструментов. Москва, 1978. 51 с.
55. Федоришин В. І. Формування виконавської майстерності майбутніх учителів музики в процесі колективного музикування. *Наука і сучасність*. Т. 46. Київ, 2004. С. 130–138.
56. Федоришин В. І. Формування виконавської майстерності студентів

інститутів мистецтв в умовах навчального камерно-оркестрового колективу. Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини, *Збірник матеріалів науково-практичної конференції*. Дрогобич, 2005. С. 270–276.

57. Філіпчук М. С. Основи методики роботи з естрадним оркестром : навчально-методичний посібник. Острог-Рівне, 2008. 184 с.

Викладач _____/Князєв В.Ф./